

broj 18 / ožujak 1998.

RIJEČ

**Glasnik
Hrvatske
kulturne
zajednice**

WIESBADEN

Naslovnica:

Marin Ribarić; motivi s Hvara, crteži

Riječ - Glasilo Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden
Wort - Mitteilungsblatt der Kroatischen Kulturgemeinschaft Wiesbaden e.V.

Izdavač / Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden e.V.
Herausgeber: Kroatische Kulturgemeinschaft Wiesbaden e.V.
Friedrichstr. 24
65185 Wiesbaden
Tel.: 06128 / 42483 i 0611 / 174148, fax: 06128 / 45856

Odgovara /
Verantwortlich: Biserka Andrijević.

Uredništvo / Biserka Andrijević, Edvin Bukulin,
Redaktion: Ivo Andrijević i Ante Marinčić

Bankovni račun / Nassauische Sparkasse Wiesbaden
Bankverbingung: Kto.: 116 027 186
BLZ: 510 500 15

Članovima Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden i dragim prijateljima koji podupiru i prate rad naše udruge

Štovani i dragi prijatelji !

Polako se bliži Uskrs, priroda počinje živjeti okrećući kolo života, a mi navikli na tu igru i ciklus, nastojimo stvoriti i ostvariti ono što prije nismo mogli ili smo propustili...

Taj ciklus se osjeća i u ovom osamnaestom broju Riječi čija je svrha jednaka onoj dosadašnjoj: sažet prikaz stanja i dostignuća naše zajednice u kulturnim i društvenim djelatnostima u ovom proteklom tromjesečju. Prosudite sami jesmo li uspjeli makar malo unaprijediti i učvrstiti položaj zajednice i njen integritet u njemačkom i hrvatskom društvu.

Od interesa i od koristi sviju nas je, što uz mnogo truda nastojimo u okviru naših skromnih mogućnosti, prikazati objektivnu sliku rada predsjedništva HKZ-a, njenog članstva i prijatelja. Svima se ovom prilikom zahvaljujemo na aktivnom sudjelovanju i na mnogim korisnim poticajima koje ste nam dali. S tim u svezi napominjemo da je svaka vrsta kritike (pozitivne ili negativne) dobro došla i

doprinosi poboljšanju lista - što je osobito važno zbog uloge koju može imati u zbližavanju, zajedničkom razumijevanju i povezivanju pojedinaca a i interesnih grupa.

Ono što HKZ želi Riječju postići jest očuvanje kulture i običaja našega naroda kao i pridonijeti stvaranju boljih uvjeta prosvjete mlađih naraštaja, kako bi znali tko su bili, što jesu i što će uvijek biti.

U ovom broju Riječi naći ćete, osim izvješća iz života zajednice, jedan članak o klimi koji potiče na razmišljanje, zanimljive priloge o nacionalnom parku Paklenica, o Grguru Ninskom, razgovor s gospodinom Ribarićem kao i jezične savjete koje smo ponovno oživjeli.

Svima Vama, koji se pripremate na put, jer uskrsne blagdane želite provesti s najmilijima u domovini, a i Vama koji ostajete ovdje, želimo svako dobro i čestit Uskrs u nadi da će se tu i tamo u nekom kovčegu ili torbi naći i po koja Riječ.

Vaši:

Biserka Andrijević	06128 - 42483
Danica Tropšek	0611 - 461496
Marinko Bodrožić	0611 - 372359
Marijan Batinić	0611 - 372930
Josip Grbešić	0611 - 812871
Katarina Ott	0611 - 61775
Zvonko Oslaković	06722 - 64443
Juraj Štambuk	0611 - 86714
Ante Marinčić	0611-9450439

PISMA I ČESTITKE

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POVRATKA I USELJENIŠTVA

Čestit Božić i sretna Nova godina
Merry Christmas and a happy New Year
Frohe Weihnachten und ein glückliches neues Jahr
Feliz Navidad y un prospero Año Nuevo
Buon Natale e felice Anno Nuovo

Marijan Petrović

Droge gostoto Anđeljenici,
Naxxa, Vengj obitelji,
te odbrn i člustru MKI-e Wieslasku rekli-
mo sretnu Božić i Buon nre i kstjela
u vašem rodu u Vongj godini!

Prebjeđivatelj i odbrn MKI-e Kolbeur
i Veria fimo Anđeljenici

Kolbeur, vrijeme 1999.

MARIN RIBARIĆ

Ja sam slikar po sudbini

U rubrici "Razgovori" danas vam predstavljamo gospodina Marina Ribarića. Gospodin Ribarić je član Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden u koju se učlanio ubrzo nakon dolaska u Njemačku. Svoje mjesto, kako sam kaže, vidi upravo u toj udruzi.

Rodom je iz Zagreba a emocionalno je vezan za Hvar gdje je živio dugi niz godina i gdje još uvijek provodi šest mjeseci godišnje.

Riječ: Gospodine Ribarić, koliko ste već dugo u Njemačkoj ?

Ribarić: U Njemačku sam došao u vrijeme kad je u Hrvatskoj započeo onaj nesretni rat.

Riječ: Morali ste bježati ?

Ribarić: Ne, nisam morao bježati. Mi smo prije rata živjeli na Hvaru, točnije u gradu Hvaru, a vi vrlo dobro znate da na Hvaru nije bilo pravoga rata. No kako je izbio rat u Hrvatskoj nestalo je turista pa na Hvaru ubrzo više nismo imali od čega živjeti.

Riječ: Od čega ste vi to živjeli na Hvaru ?

Ribarić: Živjeli smo od prodaje mojih slika i raznih drugih predmeta primjenjene umjetnosti.

Riječ: Vi ste dakle slikar ?

Ribarić: Da, ja sam slikar po sudbini.

Riječ: Kako to mislite po sudbini ?

Ribarić: Kad sam ja bio u dobi kad se čovjek treba opredijeliti za neku životnu profesiju, dakle za školu, onda su moji roditelji bili strašno protiv toga da ja budem slikar, jer to je jedno nesigurno zanimanje obzirom na budućost koja stoji pred čovjekom. Oni su odlučili da ja moram završiti neki zanat kojim ću moći zarađivati za život i tako sam ja završio za auto-ličioaca. Ali ja nisam mogao ništa drugo raditi nego eto biti slikar. Rođen sam kao slikar, to je nešto što čovjek ima ili nema. Ja vjerujem u sudbinu i danas kad ovdje sjedimo i razgovaramo kako se zapravo odvio jedan dobar dio

moga života, onda je u toj priči potvrda te sudbine. Ja sam protiv zdravog razuma i logike postao slikar i bavim se time cijeli svoj život i živim zapravo od tog mog slikarstva.

Riječ: Dakle niste se školovali u tom vama željenom smjeru ?

Ribarić: Kasnije sam završio večernju gimnaziju, ali nisam nikada pohađao likovnu akademiju. Nisam akademski slikar, već autodidakt, ali to ne znači da se nisam obrazovao. Zapravo ja sam puno učio sam, savladao sam dva strana jezika, njemački i engleski, iz područja umjetnosti sam pročitao bezbroj knjiga, obišao sam sve važnije europske muzeje, proveo puno vremena studirajući stare slikare i njihova djela. Tako sam ustvari učio u svom vlastitom aranžmanu. Uz to sam naravno slikao, nadograđivao se i usmjeravao. Moje sveučilište je zapravo život.

Riječ: Cijeli ste svoj život proveli učeći i slikajući. Može li se od toga živjeti ?

Ribarić: Slikam ili crtam svaki dan. Moj radni dan traje osam, deset do šesnaest sati, a godišnjeg odmora nemam. Moram neprekidno raditi. Od toga se može živjeti ali morate biti skromni. U početku sam se bavio dizajniranjem i izradom nakita od čavala za potkivanje konja. Bilo je to u vrijeme hippie-pokreta. Ja sam tada bio mlad egzaltirani hippie i borac za ljudska prava. Tada smo puštali dugu kosu i borili se da nas ne ošišaju. Ali da se vratimo na našu temu, ja sam već vrlo mlad počeo zarađivati novac i to prodajom toga nakita. Obilazio sam auto-stopom europske gradove, posjećivao muzeje i izložbe proučavajući

slikarstvo, a usput sam prodavao nakit da bih mogao preživjeti. Nikad se nisam obogatio, u materijalnom smislu naravno, ali sam se obogatio u stjecanju znanja. Ja sam sve uložio u svoje znanje i umjetnost.

Riječ: Razgledavajući vašu mapu dolazim do zaključka da ste umjetničku karijeru započeli kao naivni slikar.

Ribarić: Da, obzirom da sam samouki slikar nekako se to nametnulo samo po sebi. Uz to sam jedan dobar dio života proveo na selu kod bake i djeda u Moslavini u okolini Čazme. Kao dijete provodio sam gotovo svaki školski raspust kod bake i tako mi je selo priraslo srcu. Bio sam nesretan u velikom gradu, Zagrebu, gdje sam živio i išao u školu, maštao sam o životu na selu. Jednom sam usred zime pobjegao baki na selo. Naravno vratili su me jer sam morao ići u školu. Upravo ta ljubav prema tom načinu života potaknula me da slikam selo, ljude i njihove običaje. I tako sam ja pokušao živjeti kroz te slike. Seoski motivi bili su idealna tema u naivnom slikarstvu. Slikao sam tehnikom ulja na staklu i u tom razdoblju doživio sam prve znatnije uspjehe što mi je uvelike pomoglo da se materijalno osamostalim.

Riječ: Vaš stil slikanja, a i tehnika, danas su sasvim drugačiji ?

Ribarić: Spomenuo sam već da sam se razvijao i naravno sazrio pa se moje slikarstvo znatno promijenilo. Počeo sam se zanimati za neke druge aspekte slikarstva koji više nisu bili vezani isključivo za neki prostor ili za sliku neke stvarnosti. Sve više me počeo zaokupljati neki unutarnji prostor u meni, tako da se to odrazilo također u mojim slikama. To se naročito vidi na slikama nastalim u vrijeme rata u Hrvatskoj. Slika nije samo prikazati neko činjenično stanje i prostor nego je to puno više. Slika je zapravo jedno ogledalo ljudske duše, dakle duše slikara. U toj slici se često može naslutiti i samo vrijeme, slika je odraz jednog trenutka, jedne situacije u kojoj se živi.

Taj ratni ciklus je gotov i mislim da više nikada neću tako slikati. Danas su moje slike mnogo mirnije a inspirirane su motivima s Hvara.

Riječ: Koji je to zapravo stil kojim sada slikate ?

Ribarić: Nikada mi nije bila namjera čvrsto se

vezati uz neki određeni stil, izuzev eto Naive, ali ako bih trebao odrediti moj stil slikanja danas, onda bih ja to nazvao "poetski realizam".

Riječ: Jeste li već imali prilike izlagati svoje slike ?

Ribarić: Imao sam mnoge samostalne i skupne izložbe, npr. u Beču, Linzu, Rimu, Milanu, Torinu, Baselu, Chicagu, Berlinu, Münchenu, Kölnu, Düsseldorfu, Frankfurtu, Gießenu, Wiesbadenu i okolini, a naravno i u Zagrebu, Hvaru i mnogim drugim gradovima diljem Hrvatske.

Riječ: Kazali ste da ste prije rata živjeli na Hvaru. Kako to da ste otišli na otok, na Mediteran a ne na primjer u neko moslavačko selo o kojem ste kao dijete maštali ?

Ribarić: Da mi je netko rekao, u ono vrijeme kad sam bio oduševljen Moslavinom, da ću jednoga dana postati Mediteranac, ja to sigurno ne bih mogao povjerovati. I to je vjerojatno sudbina. Sasvim sam se slučajno našao jedne zime na Hvaru. Bilo je to u veljači 1981. godine, došao sam se odmoriti. Doživio sam na Hvaru jedno nevjerojatno, sasvim neobično svjetlo. Meni kao slikaru je jako važno svjetlo. Došao sam tako na Hvar, otkrio to mediteransko svjetlo i odlučio ostati, eto radi svjetla.

Riječ: Nije li to bila vrlo spontana i donekle nagla odluka ?

Ribarić: Moje su odluke većinom spontane, a mene je doista oduševilo to svjetlo a također i sam Hvar. Hvar je divan. Taj renesansni ambijent, to prekrasno bistro more, tu ljepotu ne mogu izraziti riječima, vjerujte, mnogo mi je lakše sve to izraziti u slici. Za mene je Hvar velika inspiracija. Osim toga ljudi na Hvaru pa i sam način življenja je nešto što meni potpuno odgovara. Taj život vani, na ulici ispred kuće, čakule, vino... To vam je taj mediteranski mentalitet kojim sam ja naprosto oduševljen. Ja sam čak tako slično doživio i Nijemce na Hvaru. Vrlo prijateljske, susretljive ljude koji se zanimaju za umjetnost i koji traže društvo i razgovor.

Riječ: Znači li to da ih ovdje u Njemačkoj doživljavate sasvim drugačije ?

Ribarić: Potpuno drugačije. Kad sam došao u Wiesbaden nisam mogao shvatiti da su to isti ti

Nijemci koje sam upoznao dolje na Hvaru. Oni se ovdje zatvaraju u kuće, slabo se druže, nikada nemaju vremena, uvijek nekud jure i žure, u stalnom su stresu. Bio sam vrlo iznenađen i trebalo mi je vremena da shvatim da je ovo ovdje svakidašnjica i zbilja. Na Hvaru sam dobio potpuno pogrešnu sliku o njima vjerojatno stoga što su tamo bili odmoreni i potpuno opušteni.

Riječ: Znači li to da niste oduševljeni ovim životom ovdje u Njemačkoj ?

Ribarić: Nisam, ja ovdje zapravo patim. Na Hvaru i općenito u Hrvatskoj je mnogo ljepše.

Riječ: Kako to da sada živite upravo u Wiesbadenu?

Ribarić: Moja supruga je iz Wiesbadena pa je bilo sasvim prirodno da dođemo baš ovamo.

Riječ: Suprugu ste, pretpostavljam, upoznali na Hvaru ?

Ribarić: Da, bilo je to 1982. godine kada je Kirsten, tako se zove moja supruga, ljetovala na Hvaru. Upoznali smo se, zaljubili i kasnije vjenčali. To nije nikakva rijetkost ako se sjetite da je Hvar bio jedno od najposjećenijih turističkih mjesta, tako da na otoku danas živi stotinjak Njemica koje su udate za Hvarane. Kirsten je samnom živjela na Hvaru, izvrsno je naučila hrvatski jezik i zavoljela Hvar gotovo isto toliko koliko i ja.

Riječ: Imte li djecu ?

Ribarić: Imam četvero djece, dvoje već odraslih iz prvog i dvije male djevojčice iz drugog braka.

Riječ: Vrlo je hrabro postati otac u već malo zreljoj dobi. Kako doživljavate ovo novo očinstvo ?

Ribarić: Moram priznati da sam ustvari bio premlad kad sam dobio prvu djecu, sada to očinstvo proživljam puno intenzivnije i mogu djeci dati puno više sebe nego što je to bio slučaj s prvih dvoje. Nije problem u tome ako ste vi malo stariji otac, problem je ako je čovjek premlad, onda mnogo toga ne zna, naprosto nedostaje iskustvo.

Riječ: Prilikom našeg dogovora za ovaj razgovor kazali ste da se upravo spremate na Hvar. Možete li nam kazati kakva je situacija na Hvaru danas pa i općenito u Hrvatskoj nekoliko godina poslije rata ?

Ribarić: Vi znate da je rat prekinuo turizam, a danas, nekoliko godina poslije rata, je situacija na Hvaru još uvijek prilično loša. Istina je da na kraju dvadesetog stoljeća doista nitko u Hrvatskoj ne umire od gladi, ali da ima gladnih u to sam se osvjedočio. Još uvijek ima ljudi koji koriste pučku kuhinju, koji se moraju zadovoljiti dnevno jednom juhom ili nekim varivom, a po Splitu možete vidjeti ljude koji obilaze kontejnere i traže po smeću stvari koje bi se još mogle upotrijebiti. Još uvijek se teško živi te je pučanstvo u Dalmaciji vrlo nezadovoljno. Vidite npr., žalosno je, da ja koji sam na otoku prisutan punih sedamnaest godina i poprimio sam već taj mediteranski "štih", doživljam novu pojavu netrpeljivosti, pomalo i mržnju prema ljudima sa sjevera Hrvatske i prema Hercegovcima koji po njihovom poimanju čine dominantnu skupinu koja danas vlada Hrvatskom i ima veliku moć. Mene to zabrinjava da ne kažem plaši. To vam je raspoloženje koje ćete čuti svuda oko sebe, u svakodnevnom susretu, na ulici, u kafiću, u trgovini ili kod brijača.

Riječ: Nije li to traženje krivaca i izbjegavanje vlastitog dijela odgovornosti zbog polaganja svih nada i očekivanja samo i jedino u turizam umjesto barem djelomičnog povratka recimo maslinjacima, vinogradima ili ribarstvu, što svakako iziskuje znatno veće napore. Stječe se dojam da je posrijedi čak pomalo i razmaženost turizmom i lakom zaradom.

Ribarić: Možda, ali ja bih prije rekao da se zbog ovakve situacije stvorila jedna svijest, da se Dalmacija zapostavlja i u Dalmaciji premalo ulaže, dok se na Zagreb i okolicu ustvari koncentrira previše sredstava.

Ne mislim da je usmjerenje turizmu grješka, jer Dalmacija je prostor koji živi od turizma i za turizam, a mi nemamo gostiju, problem je kako dovesti goste u Dalmaciju.

Riječ: Rekla bih da je sezona prošle godine bila vrlo dobra i da se turizam vraća u Hrvatsku. Zar vi to na Hvaru niste doživjeli ?

Ribarić: U pravu ste, turizam se vraća, no više na sjever, zbog blizine, nego li na jug. Uzroci tome su loše ceste u Hrvatskoj. Nedostaju nam dobre, brze ceste, dakle auto-cesta kako bi se na jug što brže stiglo. Poseban pak problem je s otocima koji većinom nemaju dobre trajektne veze, a bez veza i mostova nema pravog života na otoku. Mora se

moći dolaziti na otok i odlaziti s njega sasvim normalno.

Riječ: Uskoro ćete biti na Hvaru. Čime ćete se baviti tamo obzirom da još nije počela sezona? Postoji li možda još nešto drugo osim slikanja, naprimjer neki hobi?

Ribarić: Ne, ja sam samo slikar. No ipak ima nešto, u zadnje vrijeme počeo sam se pomalo baviti snimanjem. Snimio sam jedan video-film o akademskom kiparu, Kuzmi Kovačiću koji je moj susjed u Hvaru i čiji se atelier nalazi tik do mojeg. Kuzma Kovačić vam je zasigurno dobro poznat kao tvorac Oltara domovine na Medvedgradu a naravno i po izradi spomenika Svetom Ocu Papi koji je postavljen u Selcima na otoku Braču. Eto tako, malo snimam no to je u usporedbi sa slikanjem zanemarivo. Kada sada stignem na Hvar baviti ću se pripremanjem za izložbu koja će ove sezone biti u hotelu Palace u Hvaru. Hotel Palace je krasan, veliki hotel, jedan od najljepših u Hvaru, smješten

u prekrasnoj baroknoj zgradi u samom centru grada. Tema izložbe je "Soba s pogledom". Kao što znate većina hotelskih gostiju želi sobu s lijepim pogledom, po mogućnosti s pogledom na more. To naravno nije uvijek moguće ponuditi jer ne gledaju sve sobe na more ili na neki prekrasni krajolik. Shvatio sam da je zapravo slika koja visi na zidu već jedan pogled i tako je došlo do zamisli da se slike izlažu po cijelom hotelu, dakle po sobama i apartmanima i da one same budu jedan pogled. Na toj izložbi predstaviti ću svoj najnoviji ciklus slika, biti će to uglavnom akvareli, ulja i crteži, a motiv je naravno Hvar i okolica.

Riječ: Mislim da je zamisao o slici kao pogledu vrlo dobra i originalna, pa vjerujem da će to i hotelski gosti tako doživjeti. Vama i svim Hvaranima želim jednu nadasve uspješnu sezonu. Hvala na razgovoru.

Razgovor vodila: Biserka Andrijević

Marin Ribarić

Radosno u susret Božiću

U subotu 13. prosinca 1997., u dvorani Maria Hilf, u prekrasnom božićnom ugođaju uz pšenicu i svijeće, održana je velika tradicionalna predbožićna večer Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden. Večer je započela kratkim i lijepim kulturnim programom. Nastupila su djeca i zbor hrvatske dopunske škole koji su recitali i pjevali hrvatske božićne pjesme, a uvježbala ih je gospođa Štefica Kolumbić. Veliko odobravanje publike izazvao je igrokaz Nade Iveljić "Šestinski kišobran" u kojem su također nastupala djeca hrvatske dopunske škole pod redateljstvom gospodina Mirka Zlatića. Mladi glumci su tako uvjerljivo i izvanredno uvježbali svoje uloge da je bilo smijeha do suza, a naročito su zablistali Kruno Grgat u ulozi prodavača Franceka i Marija Jurić u ulozi žene iz Šestina.

Na ovogodišnjoj priredbi doživjeli smo i jednu premijeru. Bio je to nastup folklorne skupine HKZ-a Wiesbaden. Članice grupe, izuzev voditeljice Gabrijele Fijale, bile su vidno uzbuđene jer bio je to prvi javni nastup za ovu još mladu skupinu. Tremu su uspjele pobijediti, tako da je nastup dobro prošao. Drugi će zasigurno biti još puno bolji a i trema će s vremenom potpuno iščeznuti.

Ni ove godine nije izostao nastup nama već dobro poznatog tamburaškog i pjevačkog zbora HKZ-a iz Mainza. I ovoga puta oduševili su publiku prekrasnom izvedbom božićnih pjesmama, a kasnije i spletom hrvatskih narodnih pjesama. Na kraju programa svi izvođači su izišli na pozornicu i zajedno s publikom otpjevali "Bože čuvaj Hrvatsku". No kraj programa nije značio i kraj večeri. Nastavili smo se družiti uz ukusno priređena hrvatska jela i kolače i uz dobru kapljicu. Potpuno božićno raspoloženje zavladao je kad se za pojedinim stolovima začula pjesma. Pjevale su se božićne pjesme upravo onako kako je to običaj u Hrvata.

Na kraju svakako valja istaknuti da su jela i kolače pripremili vrijedni članovi i prijatelji HKZ-a, čime su nam za neko vrijeme omogućili osjećati se "kao doma". Nije naravno izostao ni poseban prinos naših ugostitelja, obitelji Karković i obitelji Bartulović. Marljivi pomagači bili su na djelu pri uređenju i spremanju dvorane, u kuhinji, na šanku, kod ulaza, pri prodaji tombole i svugdje drugdje gdje je "gorjelo". U ime svih koji su predbožićnu večer HKZ-a ugodno proveli, zahvaljujemo darovateljima i pomagačima, mladim i starim, velikim i malim. (BAñ.)

Nastup dječjeg zbora hrvatske dopunske škole

Hrvatska predbožićna večer, Maria Hilf, Wiesbaden, 13. prosinca 1997.

PROGRAM

Hrvatska himna

Pozdravna riječ Biserka Andrijević

1. Božićne pjesme.....izvodi tamburaški zbor HKZ-a Mainz

- "Dobra večer dobri ljudi"
- "Tiha noć"
- "U to vrijeme godišta"
- "Radujte se narodi"

2. Nastup hrvatske dopunske škole Wiesbaden

Igrokaz / Nada Iveljić: "Šestinski kišobran"

Josip Jurić.....kao Ivek, dječak iz Šestina
Kruno Grgat.....kao susjed Francek
Marija Jurić.....kao žena
Vlado Bungić.....kao umirovljenik
Dinko Grgat.....kao redarstvenik
Nera Grčić i
Ena Falčan.....kao strani turisti
Ivan Škegro.....kao foto-reporter

"Sveta noć".....izvodi školski zbor

Zvonimir Balog: "Bog".....kazuju: Jelena Bliznac,
Marina Marijanović,
Biljana Marušić
Mario Galić

3. Slavonska kola.....izvodi folklorna grupa HKZ-a Wiesbaden

Pauza / Večera

4. Hrvatske narodne pjesme.....izvodi tamburaški zbor HKZ-a Mainz

- "Marica na stazi"
- "Svirajte nam muzikaši"
- "Kreni kolo"
- "Moja diridika"

5. Završnica

"Bože čuvaj Hrvatsku".....pjevamo svi zajedno

6. Izvlačenje tombole

Kroz program vodi: Branko Mrše

Prizor iz igrokaza "Šestinski kišobran"

Slavonski ples u izvedbi folklorne grupe HKZ-a Wiesbaden

Svi izvođači programa zajedno pjevaju "Bože čuvaj Hrvatsku"

El Niño

Ako bi nas netko zapitao vjerujemo li da će se za dvije godine dogoditi smak svijeta, vjerujem da bi većina niječno odgovorila. Malo ih je danas koji u sveopćoj trci za zaradom razmišljaju o dvijetisućitoj godini koje su mnoge generacije pred nama proglasile kao propast svijeta. No ako se nastavi s dosadašnjom nebrigom o zaštiti okoliša, tj. zbog povećanog i često nerazumnog korištenja energetskih izvora, može se dogoditi da dođe do još većeg zatopljanja atmosfere pa će smak svijeta doći puno brže nego što bi si mi to mogli zamisliti. Klima u cijelome svijetu postaje, očito, sve ekstremnija i sa sve više anomalija, pa nema nikakve sumnje da ulazimo u dramatično razdoblje života na zemlji u kojem više ništa neće biti kao što je prije bilo i u kojem ćemo se, htjeli mi to ili ne, morati naviknuti na sasvim nove životne okolnosti. Stručnjaci se, uglavnom, slažu da će do 2025. prosječna temperatura na zemlji porasti za jedan stupanj Celzija, dok do kraja 21. stoljeća možemo očekivati porast temperature, približno, od tri stupnja. Ako su te prognoze točne, to znači da su djeca koja se ovih godina rađaju zapravo već žrtvovana generacija. Sve ono što će se događati u 21. stoljeću prelamat će se preko njihovih leđa. Nagle promjene temperaturne i ekstremni

prelazak iz vrlo toplog u vrlo hladno i obrnuto jesu jedan od općih sindroma ukupnog poremećaja koji je zahvatio cijelu zemlju. Sudeći po tijeku i rezultatima nedavne konferencije u Kyotu (Japan) o smanjivanju plinova koji dovode našu atmosferu u stanje kaosa, daleko smo još od onoga za što se zalažu mnogi znanstvenici, svjesni opasnosti koja nam prijete. Najveća kočnica su industrijski najrazvijenije zemlje koje su ujedno i najveći zagađivači zemljine atmosfere. Kad se pod udarima strašne oluje 6. siječnja autocesta u Boliviji naprosto raspala a tri dana poslije u Kanadi orkanski vjetar doslovce pomeo čelične stupove dalekovoda, bio je to učinak pogubnog utjecaja tkz. El Niña koji je sastavni dio globalnoga klimatskog poremećaja. Nakon toga je jedna američka agencija javila: "Protekla 1997. godina bila je najtoplija godina ovog stoljeća. Rekordni toplinski uvjeti iz 1997. ocrtavaju uzrok novije prošlosti: devet od proteklih jedanaest godina su među najtoplijima koje su ikad izmjerene". Ako se još nešto ovome može dodati onda je to svakako činjenica da trebamo svi skupa više misliti i raditi na očuvanju okoliša jer bi nam se moglo dogoditi da nas El Niño počne sve češće posjećivati i uvjeravati da je kraj svijeta sasvim blizu.

Ivek Milčec

Paklena ljepotica

U posjeti Nacionalnom parku Paklenica, jednom od velebitskih čuda prirode

Lijepa naša domovino . . . nisu uzalud prirodne ljepote naše Hrvatske spomenute na samom početku nacionalne himne. No ne samo ljepota nego i izuzetna raznolikost krajolika predstavljaju naše veliko bogatstvo. Najbolje svjedočanstvo te ljepote i raznolikosti su brojni hrvatski nacionalni parkovi i parkovi prirode. Plitvička jezera i Kornati su čuveni daleko izvan granica naše domovine. Ali ne zaboravimo Mljet, Brijune, Risnjak, Velebit, Slapove Krke ! Ne zaboravimo Paklenicu !

Za Paklenicu, Veliku i Malu, odavno znam. Sjećam se da sam kao dječak u mojoj planinarskoj udruzi slušao priče o divljim, jedva prohodnim usjeklininama u masiv Velebita, tako lijepim da čovjeku zastane dah. Tada je posjet Paklenici još značio izazov, čak pustolovinu za koju se trebalo pripremati, imati hrabrosti i biti spreman na znatan napor. Jednom sam se ponadao da ću ju vidjeti makar iz daljine. Bilo je to prilikom izleta na Velebit i uspona na Vaganjski vrh ali sa pristupačnije ličke strane. S vrha smo dolje u dubini, na drugoj strani Velebita, trebali vidjeti usječen klanac - Veliku Paklenicu. Nažalost, vrijeme nam nije bilo naklonjeno - na vrhu je brijao jaki vjetar i u dubini na drugoj strani vidjeli smo samo rastrgane oblake koji su nam jurili ususret. Nije važno - pomislio sam ležeći priljubljen uz kamenito tlo zbog jakih udara vjetra - Paklenicu ionako treba posjetiti, a ne gledati iz daljine.

Odavno Paklenica, barem Velika, više nije teško prohodna i izazov za hlabre. Uređena je pješačka staza i sagrađen planinarski dom u kojem se može prenoćiti. Zahtijeva doduše još uvijek dosta napora, ali to je dio doživljaja divljeg klanca u svoj njegovoj prirodnoj ljepoti. No unatoč poboljšanim uvjetima, posjetio sam ju, eto, tek pretprošle godine. Pridružili su nam se prijatelji koji su, kao i mi, o Paklenici dugo pričali a nikad našli vremena za izlet. Trebao nam je onaj zadnji poticaj koji konačno dovede do ostvarenja predugo sazrijevanog nauma. A taj poticaj je nedvojbeno

bila Oluja, ta veličanstvena akcija oslobađanja hrvatskih krajeva. Sad se Paklenicu nakon šest godina strogo ograničenog pristupa opet moglo posjetiti. Tijekom srpske agresije služila je kao važan put snabdijevanja hrvatskih bojovnika na položajima na Velebitu, te zato bila posjetiteljima nepristupačna. Ali Oluja je vratila hrvatske krajeve u krilo domovine a Paklenicu ljubiteljima prirode.

Polazište za Paklenicu je Starigrad, mjesto na obali Podvelebitskog kanala razvučeno uz Jadransku magistralu, s krasnim pješčanim plažama i mnogo borove šume. Svojim zelenilom jako odskače od širokih prostranstava svijetlog krša - dugog Paga ispred sebe i silnog Velebita iza sebe. U Starigrad i Paklenicu se takoreći ne mora posebno ići, usput su svakome tko na jug ili s juga Jadrana krene Jadranskom a ne Ličkom magistralom. Ljetni dopust je odlična prilika, no vrlo pogodno je i proljeće i jesen kad nije tako vruće. U Starigradu u Upravi nacionalnog parka mogu se dobiti sve potrebne obavijesti o Paklenici.

Mi smo za posjet odabrali ljeto jer tada i mi i prijatelji imamo najviše vremena. Vožnja do Starigrada nas nije zamorila pa najprije odlazimo u Upravu nacionalnog parka slijedeći vidljivo postavljene putokaze. U obnovljenim prostorijama nailazimo na ljubazan prijam i dobivamo lijepo izrađene prospekte. U razgovoru saznajemo za izgradnju nove zgrade u kojoj će Uprava biti smještena i koja će izgledom i ugođajem puno bolje odgovarati namjeni prijama i upućivanja turista, a i skladno se uklopiti u starigradsku mjesnu jezgru. "Dođite opet slijedeće godine, od proljeća ćemo već biti u novim prostorijama", pozivaju nas na rastanku. Na osnovi dobivenih obavijesti odlučujemo prenoćiti u planinarskom domu na kraju Velike Paklenice. Tako možemo ostate dva dana, bez žurbe uživati u prirodi, a možda se i uspeti do Manite peći, špilje u stjenovitom zidu gornjeg dijela klanca. No prije polaska se moramo opskrbiti hranom jer, rečeno nam je, u planinarskom domu ima samo pića. Do

doma ima međutim dva sata hoda a usput ćemo sigurno ožedniti pa kupujemo i nekoliko boca Deita. Pakiramo namirnice, fotoaparate, dalekozore i topliju odjeću u naprtnjače. Prilično su otežale, bit će naporno. Ali ne želimo sad misliti o tome, idemo prvo na marendu u hladoviti vrt jedne od brojnih starigradskih gostionica.

Od Starigrada do ulaza u Paklenicu treba voziti još možda desetak kilometara. Putokazi nas sigurno vode. Negdje na pola puta prolazimo kroz Marasoviće, ljupki, vrlo slikoviti zaselak. Nigdje nikoga iako su kuće uređene. Vlasnici tu vjerojatno borave samo prilikom radova u okolnim poljima. Ovdje bi sigurno turisti zastajali kad bi bilo neke krčmice, voćarne ili slično. Ovako možda zastanu samo radi fotografije, poput nas. Odmah iza dražesnog, uspavanog zaselka zalazimo među stjenovite brežuljke, prve obronke Velebita. Vozimo polako jer cesta više nije asfaltirana i ubrzo stižemo do ulaza u Veliku Paklenicu. Parkiralište je još nekoliko kilometara dalje unutar parka. Nemalo nas iznenađuje velik broj parkiranih vozila, pretežito stranih registarskih tablica. Sva hladovita mjesta su zauzeta, ali ja se uspijevam ugurati u uzak prolaz između dva stabla. Prednja vrata ne mogu otvoriti, pa se penjem preko sjedala i izvlačim kroz stražnja vrata uz burno bodrenje obitelji i prijatelja. Oblačimo čvrste planinarske cipele i podižemo naprtnjače na leđa. Djeca mi pomalo mrmljaju ali ih ušutkavam ponudom da zamijenimo naprtnjače.

Nakon prvih stotinjak metara pješaćenja po vrelom ljetnom suncu shvaćam zašto je parkiralište tako popunjeno: nije samo Paklenica mnogo posjećenija nego sam očekivao, već je velika većina posjetitelja uranila kako bi izbjegla vrućinu. Tješim se kako nas veći dio puta vodi kroz šumu.

S parkirališta se vrlo brzo stigne do najupečatljivijeg mjesta Velike Paklenice, uskog klanca s okomitim gudurama na obje strane. Koliko li je tuda bujica prohujalo prije nego su divlje vode valjajući kamenje usjekle ovako duboki procjep? Uzalud iskrećemo vratove, ovdje s dna ne možemo vidjeti gornji rub gudura. Iz prospekta znamo da su nekoliko stotina metara visoke. Vadim fotoaparat ali uviđam da fotografija ni približno neće moći vjerno dočarati dojam koji na nas ostavljaju ove silne litice. Zadivljeni, polako kročimo kroz klanac stalno pogledavajući u

nedokučivu visinu. On se uskoro širi, otvara, a iznad visokih stijena koje ga još uvijek okružuju pojavljuju se daleki velebitski visovi. Dno klanca se počinje lagano uspinjati. Dobro uređena pješaćka staza krivuda uzbrdo zaobilazeći ogromne kamene gromade koje su se tko zna kada s visine survale u klanac. Između gromada probijaju se niska stabla, čije se svježe zelenilo i svijetli kamen uklapaju u vrlo lijepu sliku. Privlačnost krajolika budi kod mladeži športski duh. Odlazu naprtnjače i služeći se granama stabala poput ljestava, penju se na gromade. Dok oni tako osvajaju gromadu za gromadom mi zastajemo i gledamo unatrag. Ovdje s uzvisine se pruža krasan pogled prema uskoj, dubokoj usjeklini kroz koju smo nedavno prošli, odavde će i fotografije biti uvjerljive. Kako nam pogled luta po okolnim strmim liticama, otkrivamo sve više penjača koji se polako i oprezno metar po metar uspinju prema gornjem rubu klanca. Ovaj donji dio Paklenice je raj za alpiniste jer im klanac nudi širok izbor uspona, od lakših do onih najtežih.

Penjemo se dalje. U gornjem dijelu se Paklenica širi, bočne strane prelaze u strme padine, obrasle šumom. U potočnom koritu uz koje nas vodi staza ima sve više vode. Kako to da je u donjem dijelu korito bilo sasvim suho? Dolje voda ponire u naslage šljunka, koje su bujice tisućama godina nanosile. Samo u proljeće kad na visovima kopni snijeg i za dugih jesenskih kiša potok tako nabuja da oživi i donji tok. Žuri prema moru tako hitro da ne stigne potonuti u šljunčano korito. Raduje me što je potok oživio, jer je pravo osvježenje umiti se bistrom mrazlom vodom. Ovdje gore, u hladu guste šume, srećemo sve više izletnika. Dobrim dijelom su stranci koji, reklo bi se, puno češće posjećuju i bolje poznaju Paklenicu od nas Hrvata. Objašnjavaju nam da još malo dalje gore potok u dubokim kamenim uvalama tvori prave male bazene. Odlučili smo na takvom jednom mjestu predahnuti. No prije "obećanih" bazena izbijamo na malu zaravan, lijepi proplanak okružen šumom i stijenjem. Tu je odmah uz put izvor iz kojeg navire voda tiho žuboreći. Prilika je to da utajimo žeđ i opskrbimo se hladnom vodom za ostatak puta. A sad, idemo potražiti te bazene!

Osvježeni, žurno koračamo dalje. Dosad smo se skoro neprekidno uspinjali, no nakon proplanka teren je ravniji, pa možemo ubrzati korake. Ovaj se predjel zove Anića luka. Tu je Velika Paklenica široka udolina obrasla gustom šumom. I tu je

šuma prošarana velikim odronjenim stijenama od kojih su neke dospjele do potoka, ali nisu tako česte kao na strmijem dijelu iza nas. Potok mjestimično tiho teče šumom, češće međutim krivuda oko stijena, skakućući i žuboreći. Na mjestima gdje su se stijene poput pragova ispriječile toku vode nastaju duboka jezerca, naši obećani bazeni. No gdje zastati kad je jedan ljepši od drugoga!? Pogotovo mladi stalno žure naprijed, traže najljepši i najveći bazen. Odlučujemo se za vrlo lijepo mjesto, široku ravnu stijenu kao stvorenu za piknik, pored dubokog i više metara dugog bazena. Na suprotnom kraju bazena je mali slap, a podno slapa čak mala šljunčana plažica. Odmoor! Uronili smo u ledenu dubinu, skakali sa stijene povrh slapa, nešto pojeli i napili se izvorske vode koja je još uvijek bila vrlo hladna. Onda je netko spomenuo kako bi trebali krenuti dalje, ali se nitko nije pomaknuo. Bilo nam je naprosto prelijepo . . .

Pogled na sat nas je nešto kasnije ipak prisilio na pokret. Do planinarskog doma nismo više zastajali, bili smo osvježeni, a i naprtnjače su malo olakšale. Cijelim preostalim putem išli smo dubokom šumom i vrole zrake popodnevnog sunca nisu dopirale do nas. Pred domom su nas pretekla dva mladića na . . . biciklima, naravno onim posebnim zvanim "mountain bike". Da, imaju dvadeset brzina, ali ovo je ipak planinarski put kojim osim planinara prolaze još jedino magarci koji nose namirnice za dom. Priupitani, mladići se smiju: "Na biciklima smo možda pola puta, drugu polovicu ih nosimo na leđima! Nizbrdo će biti bolje!" Ustvari, zašto ne? I ja sam se nekad davno počeo skijati tako da sam se na skijama spuštao pet minuta, a onda se pola sata penjao sa skijama na leđima. Mladići koji nas pretekoše su sljedbenici jedne sve popularnije vrste biciklizma - brdske, penjačke. Zato se bicikli mogu unajmiti na ulazu u Nacionalni park. Uprava parka kroči u korak s vremenom.

Stigli smo. Dom, drveno zdanje s drvenim kopcima na prozorima i dugačkim balkonom, je po izgledu prava planinska kuća. Ispred doma, prostrana terasa pod sjenovitim krošnjama s vrtnim klupama i stolovima poziva na odmor. Pored terase ispod kamenog zida žubori naš pratitelj - potok. Malo podalje uzvodno kamena brana i pravi obzidani bazen. Mladići s biciklima se na terasi upravo pripremaju na "spust". Domar je zadovoljan što je dobio goste. Planinari češće

prenoće u domu, ali nerijetko je ovdje gore sam. Uživamo u kasnom poslijepodnevu, u čaši piva, u treperenju krošnja i mirisnom, planinskom zraku. Stiže još dvoje planinara, onih pravih, koji se upravo spuštaju s velebitskih visova. Razgovaramo o čarobnom planinskom svijetu, o strasti biti u prirodi i s prirodom, o veličanstvenom Velebitu. Večernja planinska svježina nečujno se prikrala. Od njenog dodira nas podilaze trnci, pa iz naprtnjača vadimo toplu odjeću. Raspitavamo se o Manitoj peći, najpoznatijoj špilji u Velikoj Paklenici od nekoliko njih. Svakako ju vrijedi pogledati, savjetuju nas. Nakon večere idemo na spavanje iako je još dosta rano. Lako ćemo zaspati uz ovaj divni, svježi, planinski zrak.

Rano u krevet, rano iz kreveta. Odlično smo spavali. Toplo se odjevamo jer želimo doručkovati na terasi, a planinsko, šumsko jutro je svježije, iako sunce već proviruje kroz raskošne krošnje. Dijelimo ostatke namirnice koje jedva dostaju za mršav doručak. Naprtnjače su zato jako olakšale. Opraštamo se s domarom i planinarima koji će opet nekud uzbrdo. Mi laka koraka krećemo nazad, nizbrdo, istim putem kojim smo došli. Nešto prije Anića luke i izvora pitke vode, moramo skrenuti prema sjeverozapadnom boku klanca Velike Paklenice, koji je na tom mjestu dosta širok. Uspinjemo se prema boku klanca još uvijek kroz gustu šumu. Kad smo se napokon ispeli iz šume, otvara nam se pogled na stjenoviti zid klanca, visoko gore. Tamo je negdje među strmim stijenama skrivena špilja - Manita peć. Pratimo okom stazu koja preko strme sipine u nebrojenim cik-cak potezima vodi u visinu. Sunce se već dobrano podiglo na nebu ali srećom još nije ugrijalo kamen. Topla odjeća je odavno opet u naprtnjači, no usprkos najlaganijoj odjeći znamo da će nas uspon uz sipinu pošteno oznojiti. Mladi su pametniji, skratit će put tako što će ići ravno uz sipinu umjesto amo-tamo po beskrajnoj cik-cak liniji. Upozoravam ih da će zbog odronjavanja kamenja ići dva koraka naprijed a jedan natrag, ali oni se žele u to sami uvjeriti. Krećemo kako tko zna i može. Na trećini uspona srećemo mlade kako se zajapureni odmaraju u oskudnoj sjeni niskog grma. Pridružuju nam se bez riječi u jednoličnom cik-cak penjanju. Mukotrpno penjanje ne traje niti pola sata, ali izgleda puno duže. Kojeg li olakšanja kad smo izbili na malu zaravan pred ulazom u špilju! Onako znojni ne smijemo odmah unutra, jer u podzemlju je vrlo hladno. S ograđenog vidikovca na rubu zaravni, visoko iznad Paklenice,

imamo odličan pregled dosad prijeđenog puta - dolje prema uskom, dubokom dijelu klanca, kao i gore prema širokom i plitkom dijelu.

Manita peć se posjećuje u grupama. Samo prednji dio špilje je uređen i osiguran za posjetu. Zadnji dio - poput crne provalije - je još djelomično neistražen. Presvukli smo oznojene majice, toplo se obukli i krećemo za vodićem. Raduje nas što smijemo fotografirati.

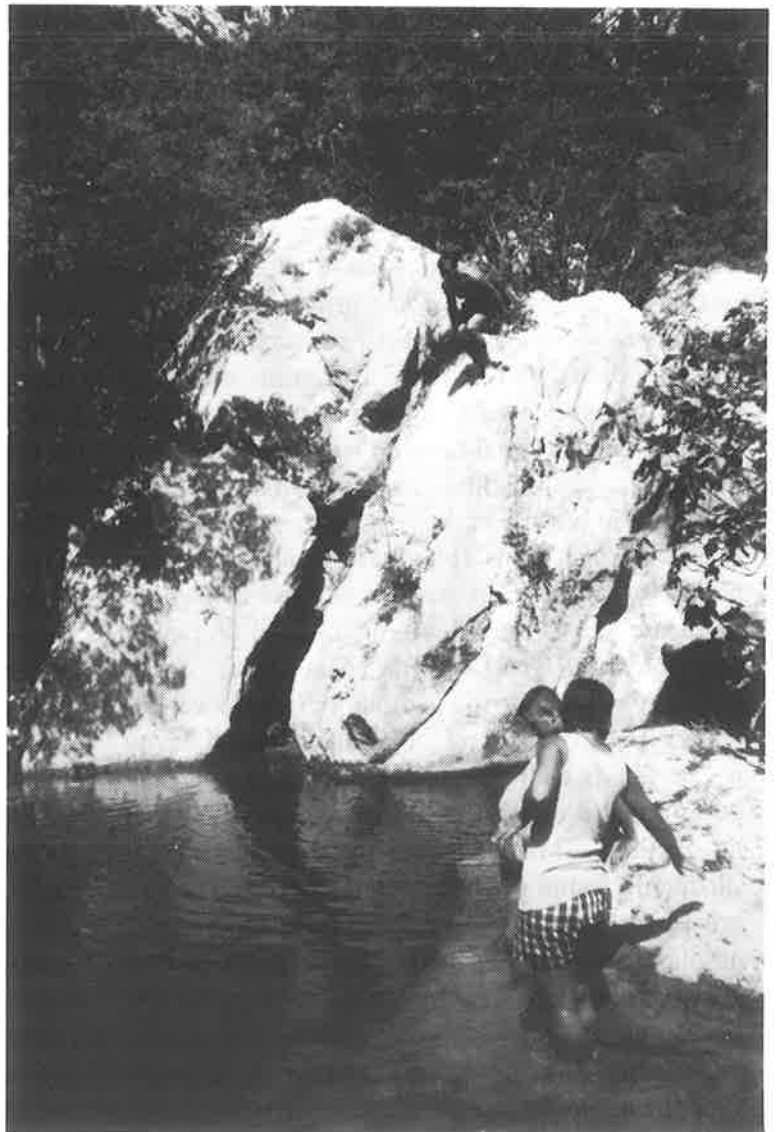
Svijet podzemlja uvijek predstavlja poseban doživljaj. Stran je, toliko drukčiji od svega na što smo navikli. Mračan je usprkos rasvjeti, svjetlo ne dopire daleko kao da nema snage. Svijet je to čudesnih oblika, stvaranih milijunima godina, oličenje vječnosti. Zastajući pred zavjesom prekrasnih sigi pomišljam na slapove brzaca čije je bezbrojne vodene mlazove netko kao čarobnim štapićem okamenio. Dno špilje prekriveno je plitkim kristalnim jezercem prošaranim branama od sedre poput pomno izvezene čipke. Vodić strpljivo čeka dok se ne nagledamo onoga što nigdje drugdje nema, samo u tamnom, hladnom podzemlju.

Na izlazu iz Manite peći pokrivamo rukom oči jer nas svijetli kamen na podnevnom suncu zasljepljuje svojim blještavilom. Nakon kraćeg privikavanja bacamo s vidikovca još jedan pogled na Paklenicu, da bi se zatim sjurili niz strmoglavu sipinu. Zaustavljamo se tek kod izvora uz potok i okrepljujemo se vrlo ukusnom ali ledenom vodom. Dok smo mi pomalo srkali, nastao je mali red drugih izletnika željnih studenog osvježenja. Okupljeni oko izvora, pričamo tko je gdje bio ili kamo ide. Jedan od pridošlih mi prijateljski nudi čuturu. "Hvala, maloprije sam pio", odvracam mu. On i njegovi prijatelji prasnu u smijeh. Prinesem čuturu ustima i namirišem . . . lozu. Potegnem dobar gutljaj. "Hmm, baš je dobra", pohvalim ju i vratim čuturu. "Od mog ćaće je, prava domaća!", pojasni on i sam gucne. Pričaju mi da su članovi planinarskog društva iz Zadra i da su živi dokaz kako

ima Dalmatinaca koji osim mora vole i planine.

Od izvora krećemo na zadnju etapu našeg izleta. Polako silazimo prema parkiralištu, zastajemo, razgledavamo, odugovlačimo s rastankom. S dalekozorom promatramo penjače što vise gore na stijenama. Prolazimo kroz najuži dio klanca. Paklenica je za nama.

Ivo Andrijević

Osvježenje u dubokim vodama divlje Paklenice

Dalmatinska večer

Hrvatsko-njemačka kulturna zajednica otoka Hvara, osnovana u vrijeme domovinskog rata sa sjedištem u Darmstadtu, priredila je 14. veljače 1998. "Dalmatinsku večer" u restoranu "Split" u Wiesbadenu.

Na početku su se gostima, među kojima je bilo petnaestak predstavnika Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden, obratili članovi spomenute udruge ukratko opisujući razdoblje svoga postojanja koje je, iako kratko, čini se neizbrisivo usječeno u sjećanje kod Hvarana a i prijatelja Hvara i Hrvatske. Djelokrug ove udruge je zanimljivost i rijetkost sama po sebi. S jedne strane povezuje Hrvate jednog ograničenog kraja Hrvatske čuvajući u tuđini tradicije tog kraja, a s druge strane uspostavlja čvrstu vezu s njemačkim prijateljima i redovnim posjetiteljima našega otočja, posebice Hvara.

Poslije pozdravnog govora nastavilo se u duhu plavoga Jadrana za što su se pobrinuli domaćini, obitelj Karković, punom mrežom vrsnih morskih specijaliteta uz sjetnu, dalmatinsku a kasnije i živu, slavonsku pjesmu.

Kulturnjacima, kako nas neki "od milja" zovu, nije trebalo puno da uz vino i ribu razviju srdačan i živ razgovor o svemu i svačemu: prometnicama i prometnom fakultetu, o vinu i Vrbničkoj žlahtini, moru i njegovim plodovima, i naravno o Studencima i Imotskom, gdje se pomalo razdvajaju mišljenja i gdje dolazi do stvaranja dviju struja, Marijanove i Stipine. Za svakoga tko je posjetio Imotski i vidio uokolo, na sve četiri strane svijeta, samo krš, ovaj je razgovor bio zabavno nadmetanje oko maštovito izmišljenih prednosti jednog mjesta nad drugim.

Obitelji Karković, svim ostalim otočanima kao i prijateljima Hvara se u ime HKZ-a Wiesbaden zahvaljujem na jednoj doista lijepoj i uspješnoj večeri u nadi da će ih ovakvih biti još više.

Ante Marinčić

Pokladna zabava

U subotu, 21. veljače 1998. u Wiesbadenu, u Roncalli-Haus-u, u organizaciji Hrvatske katoličke misije održano je pokladno slavlje. Dvorana je bila puna a za veselo i bučno raspoloženje pobrinula se grupa Tutti-Frutti iz Splita. Splićani su brzo zagrijali publiku ritmom hrvatske zabavne i pop glazbe, pa nije potrajalo dugo dok se plesni prostor popunio mnoštvom plesača.

Vrhunac večeri bilo je biranje najljepših maska. Izabrali najljepšu dječju žensku i mušku masku bilo je doista teško jer su gotovo sva djeca bila zgodno i maštovito maskirana te izbor nije bio nimalo lak. Odrasli su se pokazali puno suzdržaniji od djece, dosta njih se nije uopće maskiralo. Uzrok tome nije teško pogoditi, četrdesetpet godina komunističke vladavine u Hrvatskoj ostavilo je traga i uvelike utjecalo na gašenje pokladne tradicije.

Iako pomalo neobično za ovakvu zgodu, ugodno nas je iznenadila prisutnost književnika i novinara Ante Matica koji nam je predstavio svoju knjigu novela i pripovjedaka pod naslovom "Lijepa naša tuđina". Sam naslov knjige govori o temi koja je svima nama bliska i s kojom se svakodnevno susrećemo, pa će svima koji su knjigu kupili štivo biti zacijelo zanimljivo.

Pokladno slavlje je uspjelo a sljedeće godine očekujemo veći broj maskiranih. (BA.n.)

Promijenimo govorne navike

Riječ je u svojim ranim izdanjima izdala nekoliko članaka s jezičnim savjetima. Pisala ih je Dinka Juričić, diplomirani filolog iz Zagreba, pisac udžbenika za učenje hrvatskog jezika. Gospođa Juričić je nažalost zbog prezauletosti morala prekinuti suradnju s Riječi, ali ideja je dalje živjela.

Naš pokušaj objavljivanja jezičnih savjeta samo je odraz započetog opsežnog rada na obnovi hrvatskoga jezika u domovini. Nije nimalo slučajno što su u Hrvatskoj nakon stjecanja nezavisnosti nastojanja za produbljivanje znanja i poznavanja hrvatskoga jezika bila tako mnogostruka. Nekadašnja Jugoslavija nije samo promijenila ime hrvatskom jeziku, nego ga je sustavno siromašila poticanjem (što silom što lukavstvom) na primitivan srpski način izražavanja, na prekomjerno i potpuno nepotrebno korištenje stranih riječi, na krajnje nemaran, maćuhinski odnos prema jeziku lišen svake brige i ljubavi. Jer brinuti se za hrvatski jezik značilo je biti osuđen kao nacionalist, reakcionar, neprijatelj bratstva i jedinstva (primjer: progon potpisnika Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika iz 1967.g.). Sve je to nažalost ostavilo dubokog traga na naš svakodnevni govor, pa ako se je hrvatski književni jezik razmjerno brzo oporavio, govorni se jedva malo poboljšao. Jezični savjeti upravo žele promijeniti te svakodnevne govorne navike.

Pri tome je bitno prihvatiti duh hrvatskoga jezika, koji uvijek nastoji naći najtočniji, najjasniji, najprikladniji izraz, pa zato potpuno odbacuje primitivna pojednostavljivanja, kao što i radije porabi lijepe hrvatske nego ružne, iskrivljene strane riječi. Sasvim nevažno i nebitno je međutim ono što nam neki strani jezikoslovci uporno podmeću (na pr. CD-ROM od Microsoft-a "Encarta"), kako mijenjamo hrvatski samo zato da bi se razlikovao od "istog" srpskog. Kojeg li apsurdna ! Mi Hrvati bi eto obnavljali svoj jezik radi srpskog a ne radi hrvatskog !

Jezični savjeti predpostavljaju spremnost čitatelja na produbljivanje poznavanja hrvatskoga jezika i želju za izražavanjem u duhu tog jezika. Kao članovi i prijatelji HKZ-a, dakle privrženi hrvatskoj kulturi, jamačno želimo govoriti bolji i ljepši hrvatski, ali, pošto sami nismo stručnjaci za jezična pitanja, prihvatit ćemo savjete učenih Hrvata iz domovine, poput gospođe Dinke Juričić iz prvih izdanja Riječi. Počevši od ovog broja, u ponovno pokrenutom nizu napisa služit ćemo se savjetima iz dobro poznatog programa Hrvatskog radija nazvanog "Govorimo hrvatski". Zbornik dosada objavljenih savjeta je prošle godine tiskan. Tu knjigu - pod istim nazivom kao i program - HKZ je nabavila, pa svatko tko je zaželi prolistati ili mu zatreba sasvim određen savjet, može se obratiti redakciji.

Silaziti, izlaziti

Pri vožnji tramvajem ili autobusom često čujemo pitanje: "Silazite li na sljedećoj stanici?" Misli se na napuštanje vozila, na izlaženje van. Suprotno "izlaženju iz čega" je "ulaženje u što", dok se "silazi s čega" i "penje na što". "Izlaziti" ima značenje "napuštanja unutrašnjosti čega", kretanja iznutra prema van. Izlazimo iz vlaka, iz zrakoplova, iz kuće, iz kazališta . . . "Silaziti" ima značenje "idući odozgo stizati dolje", kretanja naniže. Silazimo s planine, s ljestava, stubama. Prema tome, izlazimo iz tramvaja ili autobusa, jer se radi o napuštanju unutrašnjosti, pa zato i pitamo:

- Izlazite li na sljedećoj stanici ?

One dvije, tri stube uz vrata su možda razlog, ali ne i opravdavanje za pogriješnu uporabu glagola "silaziti".

Krevet, postelja

Imenica "krevet" označuje dio pokućstva za spavanje a svojim podrijetlom je turcizam koji u hrvatski jezik stiže preko Srbije negdje početkom 19. stoljeća.

Danas je dosta potisnuo imenicu "postelja", praslavenskog podrijetla, u uporabi od najstarijih hrvatskih napisa do danas. Još uvijek se rabe izvedenice i izričaji: posteljina, posteljica, pasti u postelju, na samrtnoj postelji. "Postelja" se više koristi u širem smislu, dok kao oznaka određenog predmeta neopravdano uzmiče pred imenicom "krevet". Još jedan primjer: "bračni krevet" označuje predmet, široki krevet za dvoje, dok se izraz "bračna postelja" rabi za označavanje određenog bračnog odnosa.

Riječ "postelja" ima u hrvatskom daleko veću tradiciju i svestraniju uporabu od riječi "krevet".

Ručak, objed, doručak, zajutak

Imenice "ručak" i "objed" podjednako se često susreću u hrvatskom od starijih vremena pa sve do prije nekoliko desetljeća, kad je "ručak" u književnom jeziku bez valjana razloga potisnuo "objed", koji se međutim zadržava u govornom jeziku, osobito u narječjima. Treba napomenuti da se u starija vremena "ručak" (u nekim krajevima i "ručenje") rabi za oznaku jutarnjeg obroka, a "objed" za oznaku podnevnog obroka. Zagonetnim mijenjanjem značenja riječi "ručak", nedostaje oznaka za jutarnji obrok pa se u tu svrhu stvara izvedenica "doručak". Na kraju spomenimo novoskovanu riječ "zajutak", koja bi trebala označiti prvi, rani, većinom mali obrok, pomičući tako "doručak", shodno smislu izvedenice, u vrijeme prije "ručka", odgovarajući u narječjima "marendi" ili "gablecu". Ta se uporaba nije udomačila, već "zajutak" pomalo stupa na mjesto "doručka".

"Objed" je valjana oznaka za podnevni obrok, pogotovo zbog svoje uvriježenosti u narječjima, dok je teško dati preporuku za izbor bilo izvedenice "doručak", bilo novokovanice "zajutak".

Piva ili pivo

Pivo je riječ slavenskog, vrlo starog podrijetla, znatno starijeg od napitka koji danas označava. Stoga je jasno da joj je prvotno značenje bilo drugo, a to je bilo "nešto što se pije". Danas nam za to služi riječ "piće". Zanimljivo je kako je riječ "pivo" postepeno gubila svoje prvotno šire značenje prenoseći ga na riječ "piće", a ujedno poprimala uže značenje jednog jedinog, sasvim određenog napitka.

Pivo pripada malobrojnoj skupini imenica koje završavaju na "...ivo" poput: pecivo, tkivo, štivo, streljivo itd. Imenice te skupine su bez iznimke srednjeg roda.

Zato ne volim lošu, mlaku pivu nego volim dobro, hladno pivo !

G r g u r N i n s k i

Grgur Ninski je bio biskup u hrvatskom Ninu već od 900. godine, dakle deset godina prije nego će na vladarsko prijestolje stupiti hrvatski knez i kasnije kralj Tomislav (910. - 930.). Na toj biskupskoj stolici će ostati sve do 929. kada njegova biskupija biva ukinuta a on dobiva na upravu skradinsku biskupiju. Ninska biskupija se je prostirala po cijeloj Hrvatskoj i u njoj je, uz punu Grgurovu podršku, bilo rašireno bogoslužje na narodnom jeziku. Knjige iz kojih su svećenici čitali svete tekstove bile su napisane glagoljicom. Jezik tih knjiga danas stručnjaci zovu starocrkvenoslavenski. To je bio onaj jezik na koji su sveta braća Ćiril i Metod preveli svete tekstove s grčkog i koji je u ono vrijeme bio razumljiv svim tadašnjim Slavenima.

Biskup se ne postaje s dvadeset i pet godina. Ako dakle pretpostavimo da je on 900. imao barem 40 godina, to znači da je mogao biti rođen 860., a to je vrijeme aktivnog djelovanja sv. Braće Ćirila i Metoda (Ćiril umro u Rimu 869., Metod vjerojatno u Srijemu, 885.)

Da bismo bolje shvatili samog Grgura treba nam opisati vrijeme u kojem je rastao i djelovao. Od godine 800., otkada se Karlo Veliki dao okruniti za rimskoga cara, uspostavila se kakva takva ravnoteža između Istočnog rimskog carstva ili Bizanta s glavnim gradom Konstantinopolom i obnovljenog Zapadnog rimskog carstva, bez glavnog grada ali jedno od važnijih središta bio je Aachen. Bizantski carevi u Konstantinopolu nisu dakako priznavali to obnovljeno Zapadno rimsko carstvo, nego su smatrali sebe jedinim pravim nasljednicima Rimskog carstva. Ovdje možemo odmah primijetiti da se Hrvatska nalazi točno na pola puta između Aachena i Konstantinopola, i to jako daleko od oba, a zapravo blizu jednog trećeg centra moći, papinskog Rima. U to vrijeme papinski Rim igra sve značajniju političku ulogu. U vrijeme dok na Zapadu nije bilo jačeg suparnika uspjelo je Bizantu dijelove nekadašnjeg Zapadnog rimskog carstva podvrći pod svoju vlast. To se dogodilo sa Sicilijom i južnom Italijom kao i još nekim dijelovima. Za nas je važno spomenuti, da su područja na koja su se doselili Hrvati bila također pod vrhovnom upravom Bizanta. Hrvati su

se ovdje i naselili u sporazumu s Bizantom. Kad je Franačka država ojačala, bizantski je utjecaj oslabio pa su hrvatski knezovi bili više ili manje franački vazali. Nakon smrti Karla Velikoga i franački je utjecaj oslabio pa su hrvatski knezovi iskoristili priliku osloboditi se i postati samostalni vladari.

U godinama 857. - 867. zbio se prvi raskol između Rimske i Carigradske (drugo ime za Konstantinopol) crkve. Dalmatinski gradovi zajedno s jadranskim otocima kao podanici Bizanta pristali su uz carigradskog patrijarha Focija. Hrvatska je iskoristila priliku koja joj se tim raskolom ukazala kako bi se u crkveno-pravnom smislu oslobodila vlasti dalmatinskih biskupa, koji su po svojim katedralama slavili liturgiju na grčkom jeziku. Hrvati su se više povezali uz Rim i njegovom pomoći osnovali, odnosno obnovili, biskupiju u Ninu (ne kasnije od 867.) i ninskome biskupu predali cijelu crkvu u Hrvatskoj na upravu. Prvi biskup ponovno osnovane biskupije je bio Teodozije. Pretpostavlja se naime da je biskupija već u kasnoantičko vrijeme postojala, ali se sa sigurnošću ne zna ni za jednoga biskupa. Svi biskupi koji se spominju prije Teodozija spadaju u svijet legenda. U to je vrijeme (od 879.) na vlasti bio hrvatski knez Branimir. Njemu i njegovom biskupu Teodoziju piše papa Ivan VIII. onu glasovitu poslanicu koju su Hrvati godine 1979. cijelu godinu slavili. Bila je to "Branimirova godina".

Papa tom prilikom piše Branimiru između ostaloga: "Pa kako si već preko spomenutog svećenika Ivana molio od naše vrhovne vlasti da te našom apostolskom riječju blagoslovimo, to smo vrlo rado učinili. Kad smo naime na dan Uzašašća Gospodnjega služili misu na žrtveniku sv. Petra, digosmo ruke u vis i blagoslovismo tebe i cio narod tvoj i cijelu zemlju tvoju... A budući da smo spoznali da je ovaj isti svećenik Ivan u svem tebi i nama uistinu vjeran, podali smo mu naše apostolsko pismo, da ga preda bugarskom kralju. Stoga te molimo, daj za ljubav svetomu Petru i nama, da s tvojim dopuštenjem obavi to poslanstvo bez otezanja, pa zato tebi za tvoju

ljubav mnogo zahvaljujemo". Iz toga se pisma vidi, da tadašnji papa Ivan VIII. ozbiljno shvaća Branimira kao suverenog vladara, štoviše moli ga da njegov službenik (svećenik Ivan) obavi za papu diplomatsku misiju.

Hrvatski kralj Tomislav vladao je od 910. do 930., dakle pred više od tisuću godina. Prvih petnaest godina svoga vladanja vladao je kao knez. Nakon uspješne obrane od Mađara na rijeci Dravi i pobjede nad Bugarima kao saveznik Bizanta, proglasio se 925. kraljem. Njegovo ratovanje s Bugarima nije bio neki njegov proizvoljan i nepromišljen korak, već je to bila, može se reći, jedna međunarodna akcija. Naime godine 923. posreduje papa Ivan X u bizantsko-bugarskom sporu. Bizant zamoli Tomislava za pomoć u teškoćama s bugarskim carem Simeonom koji je opsijedao Carigrad. Tomislav pristane ali dakako ne bez računice.

Hrvatski su vladari već davno prije željeli sjediniti grčku Dalmaciju, koja se sastojala od gradova na obali i jadranskih otoka, sa svojom državom. Ovo je sada bila prilika za to. Tomislav ju je iskoristio.

Tom se prilikom carigradski patrijarh odrekao crkvene vlasti nad dalmatinskim gradovima, pa se tako oni ponovno vrate pod jurisdikciju pape. Ne smijemo pri tom zaboraviti, da su se istočna i zapadna crkva u to vrijeme bile ponovno ujedinile. Car imenuje Tomislava arhontom (zapovjednikom) Dalmacije. Na taj je način Tomislav jadranske otoke i gradove (grčku Dalmaciju) sjedinio s Hrvatskom. U toj ujedinjenoj državi dalmatinski su biskupi tražili obnovu svoje vlasti nad područjima koja su bili izgubili prijašnjih desetljeća. Zbog toga su u Splitu uz pristanak pape, koji dalmatinskim biskupima prigovara što su dozvolili da se proširi slavensko bogoslužje, bila sazvana godine 925. i 928. dva crkvena sabora koja su trebala riješiti problem crkvene uprave i discipline na području hrvatske države i problem liturgije na narodnom jeziku. Zadovoljavajućeg rješenja za sve nije bilo. Grgur se svim silama borio za svoju biskupiju. Biskupiju nije uspio sačuvati, ona je bila ukinuta. Državno je dobro nadvladalo pa je splitski biskup postigao, da se njegova metropolija obnovi a ninska biskupija ukine - (godine 1075. opet je obnovljena). Tomislavu je bilo u interesu imati u svojoj državi metropoliju takve tradicije i ugleda kakva je bila splitska biskupija, biskupija već iz prvih kršćanskih vremena. Grgur je za utjehu dobio na upravu

Skradinsku biskupiju koja u to vrijeme nije imala biskupa. Naravno ona nije mogla Grguru nadoknaditi gubitak cijele Hrvatske.

Na tim je saborima za glagoljaški kler donesena odluka da biskupi ne smiju više zaređivati za svećenika onog kandidata koji ne bi znao latinski. Time se htjelo spriječiti širenje glagoljce a pomoći da se uvede latinski u liturgiju. Takva uredba dakako nije spriječila glagoljsko bogoslužje jer, kako reče prof. Bratulić, sabor nije propisao koliko treba znati latinski. Uostalom nisu ni svi oni koji su čitali latinsku misu savršeno znali i latinski jezik. Među glagoljašima je ipak uvijek bilo onih koji su dobro poznavali i jedan i drugi jezik. Trebalo je naime mnoge latinske tekstove prevoditi na starocrkvenoslavenski.

Za povijest ovog vremena se sačuvalo jako malo dokumenata. Učenjaci su prisiljeni na temelju ono malo zapisa izvoditi dalekosežne zaključke. Tako nitko ne može sa sigurnošću reći kad i kako je glagoljica došla u Hrvatsku. Činjenica je da su sv. Braća šezdesetih i sedamdesetih godina IX. stoljeća djelovala u Moravskoj, činjenica je da su iz Moravske (vjerojatno preko Hrvatske i Mletaka) putovali u Rim gdje su tražili i dobili od pape potvrdu i odobrenje za svoj rad, činjenica je da su njihovi učenici nastavili njihovo djelo po zemljama južnih Slavena. Iako se ne zna ni kada ni kako, bilo bi jako čudno da su Hrvati ostali sasvim po strani, da do njih nije doprlo djelovanje sv. Braće. Već na svom putovanju u Rim mogli su stupiti u dodir s već postojećim kršćanskim zajednicama koje su veoma brzo shvatile i veoma cijenile prednost narodnog jezika u svekolikoj pismenosti. Jedan od najjačih centara toga pokreta nastao je nakon smrti Svete braće u Ohridu u današnjoj Makedoniji, a onda i u Hrvatskoj. Zamah toga pokreta se može razabrati i iz činjenice da o tome veoma polemično raspravljaju dva crkvena sabora. Bila im je namjera spriječiti daljnje širenje tog „opasnog nauka“ osumnjičenog za krivovjerje.

Splitski crkveni sabori su uspjeli ukinuti Grgurovu biskupiju, ali ne i izbrisati taj "krivovjerni nauk" s područja nekadašnje Grgurove biskupije, tj. iz Hrvatske.

Hrvatski glagoljaši će sljedećih tisuću godina biti uporni u dvjema stvarima: uporno će ustrajati uz Grgurov i svoj jezik i uz svoje pismo glagoljicu ali će i uporno ostati vjerni nauku, obredu i redu Rimske crkve. Na taj način će biti iznimka u

Rimskoj (zapadnoj, latinskoj) crkvi više od jednog tisućljeća. Štoviše, njihova će upornost pospješiti uvođenje živih jezika u liturgiju Zapadne crkve: hrvatski su biskupi naime pred sabranim biskupima cijele Crkve iz čitavog svijeta na Saboru u crkvi sv. Petra u Rimu godine 1963. slavili misu točno jedanaest stoljeća poslije Grgurovog rođenja na njegovom jeziku i pri tom liturgijske tekstove pjevali u gregorijanskom koralu. Tada je i zadnji slijepac među biskupima progledao: gle, moguće je biti pravovjeran i pobožan i na nekom drugom jeziku, i isto tako na tom nekom drugom jeziku dostojanstveno slaviti liturgiju ! Kako im je samo tako dugo trebalo za tu spoznaju a svi su ti biskupi svih tih tisuću godina barem jedan put na tjedan čitali, molili ili pjevali psalam:

**Hvalite Gospoda, svi puci,
slavite ga, svi narodi! (Ps 117)**

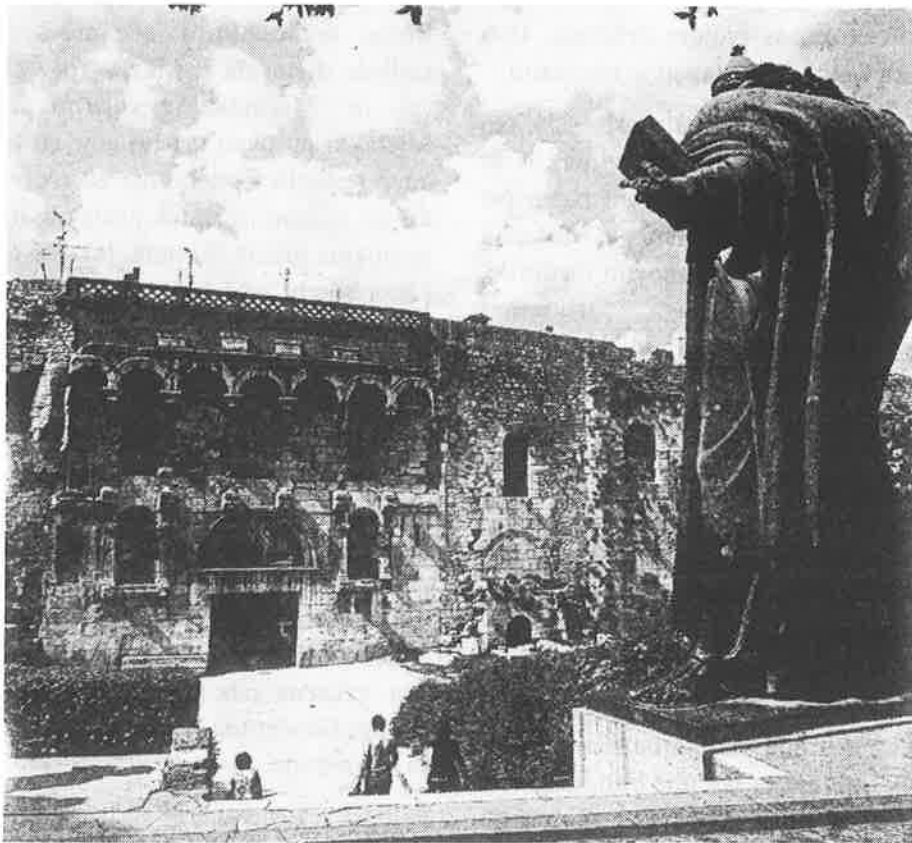
**Pjevajte Gospodu pjesmu novu,
jer učini djela čudesna.**

**Neka huči more i što je u njemu,
krug zemaljski i stanovnici njegovi.**

**Rijeke nek plješću rukama,
zajedno s njima neka se brda raduju. (Ps 98)**

Dakle brda su se smjela Bogu na svoj način radovati, rijeke su mu smjele rukama (kad imaju rukave imaju i ruke!) pljeskati, more mu je smjelo svojim hukom pjevati, a kad neki stanovnici kruga zemaljskoga počnu raditi to isto svojim jezikom, onda bivaju osumnjičeni za krivovjerje!

Edvin Bukulin

Meštrovićev spomenik Grguru Ninskom pred Dioklecijanovom palačom u Splitu

Hrvatska mladež u novom prostoru

Jedna od hrvatskih udruga koja sad već četvrtu godinu razvija živu djelatnost na području Wiesbadena i okolice, postigla je važan uspjeh koji će joj mnogo pomoći u ostvarivanju novog, proširenog programa rada. Udruga o kojoj govorimo je nama svima dobro poznata Hrvatska mladež. Uspjeli su od grada Wiesbadena dobiti novu prostoriju u centru u Walramstraße, nakon što su pred neko vrijeme iz stare prostorije iselili zbog neslaganja s udrugom s kojom su ju zajednički koristili. Hrvatska mladež je svoju radost zbog ovog uspjeha željela podijeliti s drugima, pa su među ostalima pozvali i predstavnike HKZ-a na malu svečanost otvorenja. Iz naše udruge su se pozivu odazvali predsjednica Biserka Andrijević, dopredsjednici Marijan Batinić i Marinko Bodrožić te član Ivo Andrijević. Drago nam je bilo među gostima vidjeti našeg župnika dr. fra Antu Bilokapića, upoznati predsjednicu Vijeća stranaca, gospođu Makbule Yaras, predsjednika ogranka CDU-a za Wiesbaden-Westend, gospodina Schoo i člana CDU-a i

zastupnika u gradskoj skupštini gospodina Gezzi. Kao domaćini, srdačno su nas primili predsjednik Hrvatske mladeži Dragan Matas, dopredsjednik Pejo Filipović, rizničar Goran Falak i tajnica Tanja Jozelić. Predsjednik Dragan Matas je u pozdravnom govoru razložio program rada kojem će težište biti služiti mladim Hrvatima Wiesbadena - ali i svoj ostaloj mladeži - savjetom kod svih vrsta teškoća, pomoći pri školovanju ili traženju mjesta za stručni nauk, posredovanjem kod gradskih i zemaljskih upravnih služba ili kod poslodavaca, kao i u nizu sličnih prilika gdje iskustvo i poznavanje odredaba uz nastup sudski ovjerene udruge (Hrvatska mladež - Croatische Jugendclub e.V.) mogu često brže dovesti do željenog cilja.

U ovim plemenitim i za hrvatsku zajednicu u Wiesbadenu i okolici vrlo korisnim djelatnostima želimo Hrvatskoj mladeži puno uspjeha. Također im zahvaljujemo na pozivu na njihovu svečanost i ugodne sate koje smo s njima i ostalim gostima proveli. (IvAn)

RHEINMAIN PRESSE

Donnerstag, 12. März 1998

Treffpunkt für alle Nationen

Kroatischer Jugendclub setzt sich für Flüchtlinge ein / Neues Domizil

hi. - Der kroatische Jugendclub hat ein neues Büro: Im Gemeinschaftszentrum West stellte die Stadt dem Verein einen Raum zur Verfügung, der am heutigen Donnerstag, ab 20 Uhr, mit einer großen Feier eingeweiht wird.

Ab April wollen die 25 Mitglieder regelmäßige Sprechstunden anbieten, berichtete der Mitgründer und Vorsitzende des Clubs, Dragan Matas. Eine Telefonnummer gibt es aber schon jetzt: 944 66 49.

Nicht nur kroatische Jugendliche können bei dem 1994 gegründeten, eingetragenen Verein Rat und Hilfe bekommen. „Wir wollen Ansprechpartner sein für alle Jugendlichen“, betonte Matas, der im Ausländerbeirat der Stadt die kroatische Liste vertritt.

Als Ziele hat sich der Club dabei Jugend- und Völkerverständigung auf die Fahnen geschrieben. Die Club-Mitglieder wollen auch für Flüchtlinge Ansprechpartner sein. Aber auch Seminare, wie Umgang mit dem PC, seien im neuen Büro geplant.

Die Bitten an den Club sind dabei breit gestreut: Manche Jugendliche haben Schwierigkeiten, einen Ausbildungsplatz zu finden, anderen fällt der Übergang vom Schülerleben in den Arbeitsalltag schwer, be-

richtet Matas. Clubmitglieder gehen auch in Betriebe, führen vermittelnde Gespräche. Aber im Umgang mit den Behörden leistet der Verein Hilfe oder übernimmt Übersetzerdienste.

Führten ursprünglich Hilfsleistungen nach Kroatien und Bosnien-Herzegowina oder die Unterstützung von Kinderheimen zur Gründung des Vereins, so stehen die Probleme von Flüchtlingen in Wiesbaden derzeit im Vordergrund der Vereinsarbeit.

Der kroatische Jugendclub setze sich derzeit dafür ein, daß bosnische Jugendliche ihre bereits begonnene Ausbildung auch beenden dürfen und nicht kurzerhand in eine ungewisse

Zukunft in ihre ehemalige Heimat geschickt werden. Im Einzelfall gelänge das auch. „Bosnien braucht qualifizierte Leute“, betont Matas, denn der Wiederaufbau komme nur schleppend voran. Auch aus diesem Grund sollten Jugendliche ihre Lehre beenden können.

„Wir freuen uns über jedes neue Mitglied“, so der Vorsitzende. Der Beitrag beträgt zur Zeit noch zehn Mark im Monat. Mit einer erhofften stärkeren Unterstützung von seiten des Ausländerbeirats – der einen Teil der Betriebskosten übernimmt – könnte der Mitgliedsbeitrag sinken.

HKZ Mainz predstavila hrvatske božićne običaje

Mainz, glavni grad susjedne zemlje Rheinland-Pfalz, koji se, gledajući iz Wiesbadena, nalazi na dohvat ruke, tamo preko Rajne, je grad-prijatelj više drugih gradova u Europi. Jedan od njih je i hrvatski glavni grad Zagreb.

Za Mainz se doista može reći da je Zagrebu prijateljski grad. Vidi se to i iz mnogih prijateljskih gesta prema Zagrebu (i cijeloj Hrvatskoj) za vrijeme nedavnog rata, kojega nam je bio nametnuo onaj što je na Zagreb slao vrlo neprijateljske rakete. Prijateljstvo Mainza prema Hrvatskoj, pa onda i prema Hrvatima koji žive u Mainzu, očituje se i time, što je pred nedugo vremena HKZ Mainz dobila od grada na raspolaganje cijelu jednu zgradu kao klupske prostorije. Sad je na članovima zajednice te prostorije osmišljeno koristiti, ali i obnoviti.

Nijemci slave Božić prije Božića. Cijelo došašće priređuju različite proslave Božića. Tako su u Mainzu pred Božić 1997. različite grupe iz različitih gradova-prijatelja imale priliku njemačkoj publici predstaviti svoje božićne običaje i općenito svoju zemlju. Kao pozornica predstavljanja poslužio je upravo otvoreni, luksuzni, trgovački centar Fort Malakoff Park.

Hrvatima su za njihovo predstavljanje svoje domovine bili namijenjeni petak i subota pred

drugu nedjelju došašća. U dugoj su se hali, zapravo natkrivenoj i zimi grijanoj ulici, tog luksuznog trgovačkog centra Hrvati predstavili na četiri izložbena prostora: na prvom su predstavljene hrvatske turističke mogućnosti i ponuda, na drugom je poznati slikar Ivo Cenkovič izlagao svoje surrealistične slike, na trećem su se dijelili kolači i ostali specijaliteti iz kuće Josipa Kraša, a na četvrtom je bila predstavljena dobra domaća kapljica: kruškovac, vino, kuhano vino i rakija i t.d. U isto je vrijeme pjevački zbor i tamburaški sastav HKZ Mainz dočaravao prolaznicima hrvatski Božić pjevanjem božićnih pjesama. Svi su pjevači i pjevačice bili obučeni u prekrasne narodne nošnje iz Slavonije. Za tu zgodu je u jednom dijelu ulice-hale posebno bila napravljena pozornica i ukrašena motivima pučke umjetnosti. Bila su to dva veoma naporna dana za članove zbora, jer trebalo je pjevati cio dan, naravno uz duže ili kraće stanke. U vrijeme dok su se članovi zbora odmarali izvodile su se hrvatske pjesme i prikazivali hrvatski plesovi s videokasete. Uz to su žene odjevene u narodne nošnje posluživale poslasticama posjetitelje i znatiželjnike i dijelile im prigodne poklone.

Sve u svemu bila je to još jedna izvrsno iskorištena prilika za promičbu Hrvatske i za poželjeti je da se slične prilike traže i na sličan način iskoriste i u drugim njemačkim gradovima. (eb)

Članovi HKZ-a Mainz na svom izložbenom prostoru u Fort Malakoff Parku

Vrijedna donacija bolnici Rebro u Zagrebu

Predsjedništvu HKZ-a su se u veljači ove godine obratili naši dugogodišnji članovi, Vera i Stjepan Tomašić, s vrlo zanimljivim prijedlogom. Njima je bolnica DKD (Deutsche Klinik f. Diagnostik) iz Wiesbadena svojevremeno ponudila na poklon osam uređaja za dijalizu, proizvoda vrlo poznate tvrtke Fresenius, koji su, premda rabljeni, bili u izvrsnom tehničkom stanju. Naši članovi su odmah ocijenili koliko bi takvi uređaji u domovini još dobro poslužili, jer iz vlastitog iskustva znaju za još uvijek znatnu razliku u opremljenosti pojedinih hrvatskih bolnica. Usprkos ubrzanj modernizaciji, nije naravno moguće svu zastarjelu opremu odmah zamijeniti, pa neki uređaji još nisu dospjeli na red. Gospođa i gospodin Tomašić su tako brzo našli gdje baš uređaji za dijalizu nedostaju zbog kvarova postojećih i teškoća u nabavci dijelova. Bolnica Rebro u Zagrebu i dr. Puretić potvrdili su kako su im ponuđeni uređaji hitno potrebni.

Hrvatska kulturna zajednica je, preuzevši

troškove prijevoza poput cijene goriva, cestarina, granične pristojbe i slično, bez oklijevanja pomogla u ostvarenju darovnice. Gospodin Stjepan Hlapčić stavio je na raspolaganje svoj kombi i zajedno s gospodinom Tomašićem i svoje slobodno vrijeme kao vozač.

Usprkos mnogim telefonskim upitima i, po našem uvjerenju, dobro pripremljenim carinskim dokumentima, gospođa Hlapčić i Tomašić naišla su na znatne teškoće kod prijelaza hrvatske granice i izgubili mnogo vremena. Ipak su zahvaljujući svojoj snalažljivosti, pomoći zagrebačkog HDZ-a i Ministarstva zdravstva uspjeli otkloniti nesporazume u tumačenju carinskih odredaba i uređaje dostaviti bolnici Rebro na veliku radost dr. Puretića i ogromno olakšanje obaju Stjepana. Mukotrpan put nije bio uzaludan.

Radujemo se što će oboljelima, za koje dijaliza znači spas, ubuduće u bolnici Rebro biti pružena brža i bolja pomoć. (IvAn)

Stjepan Tomašić priprema uređaje za prijevoz

OBAVIJESTI

1. - Izborna skupština Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden e.V. -
22. ožujka 1998., u 17 sati, u prostorijama HKM, Waldstr. 95, Wiesbaden.

2. -Izlet i roštilj za članove i prijatelje HKZ-a -
10. svibnja 1998., izletišta Platte, Wiesbaden

3. - Izložba slika mlade hrvatske slikarice Mirne Černoge -
Od 15. do 22. svibnja 1998., Roncalli-Haus, Friedrichstr 26-28, Wiesbaden.
Otvorenje izložbe u petak 15. svibnja 1998. u 19 sati.

4. - Susret Matice Hrvatske i njezinih ogranaka iz Njemačke i
Švicarske na izvoru Dunava -
16. svibnja 1998., Donaueschingen

5. - Dvodnevni izlet na Mosel -
27. i 28. lipnja 1998. (o programu dvodnevnog izleta obavijestiti ćemo naknadno)

5. - Folklorna skupina HKZ-a Wiesbaden -
Svaki petak u 19:30 sati, u prostorijama HKM, Waldstr. 95, Wiesbaden .

6. - Kuglanje -
Svake treće subote u mjesecu, Kuglana katoličke zajednice Maria Hilf,
Keller Str. 37., Wiesbaden.

Novi članovi:

**Dragan Matas
Goran Falak
Pejo Filipović**

Posebno se radujemo ovako mladim članovima, jer mladost u našim redovima budi nadu u novi polet i nove pokušaje. Želimo im dobrodošlicu i čvrsto vjerujemo u plodnu suradnju na dobrobit naše udruge i cijele hrvatske zajednice u Wiesbadenu i okolici !

Film- & videoproduktion

nudi:

Online montažu videa, tona, texta itd.
također produciranje reklame,
industrijskih i privatnih filmova
u broadcast kvaliteti.

Prugovečki Nenad

tel./fax: 06732-64596

Prjevodi

*Ako Vam treba bilo koji prijevod s njemačkog na hrvatski ili
s hrvatskog na njemački, stojim Vam na raspolaganju.*

Tekst mi možete poslati poštom ili ga sami donijeti.

Ako je nešto jako žurno, možete mi tekst poslati i faksom

Kvalitetom i izgledom prijevoda bit ćete zadovoljni.

Prevodilački ured:

Edvin Bukulin

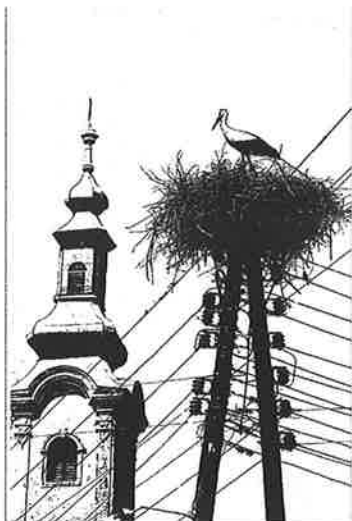
Kettelerstr. 8

65439 Flörsheim

☎ 06145/2167

☎ 06145/1501

Stranke primam prema telefonskom dogovoru.

Vi imate problem....

Na godišnjem odmoru, svatovima ili krstikama ste snimili (višešatni) video film. Ruku na srce, da li ste ikada odgledali cijeli film strpljivo do kraja?

Rodjaci i poznanici izbjegavaju Vaša "premijerna" prikazivanja upravo zbog "maratonske" dužine i nedoradjenosti filmova...

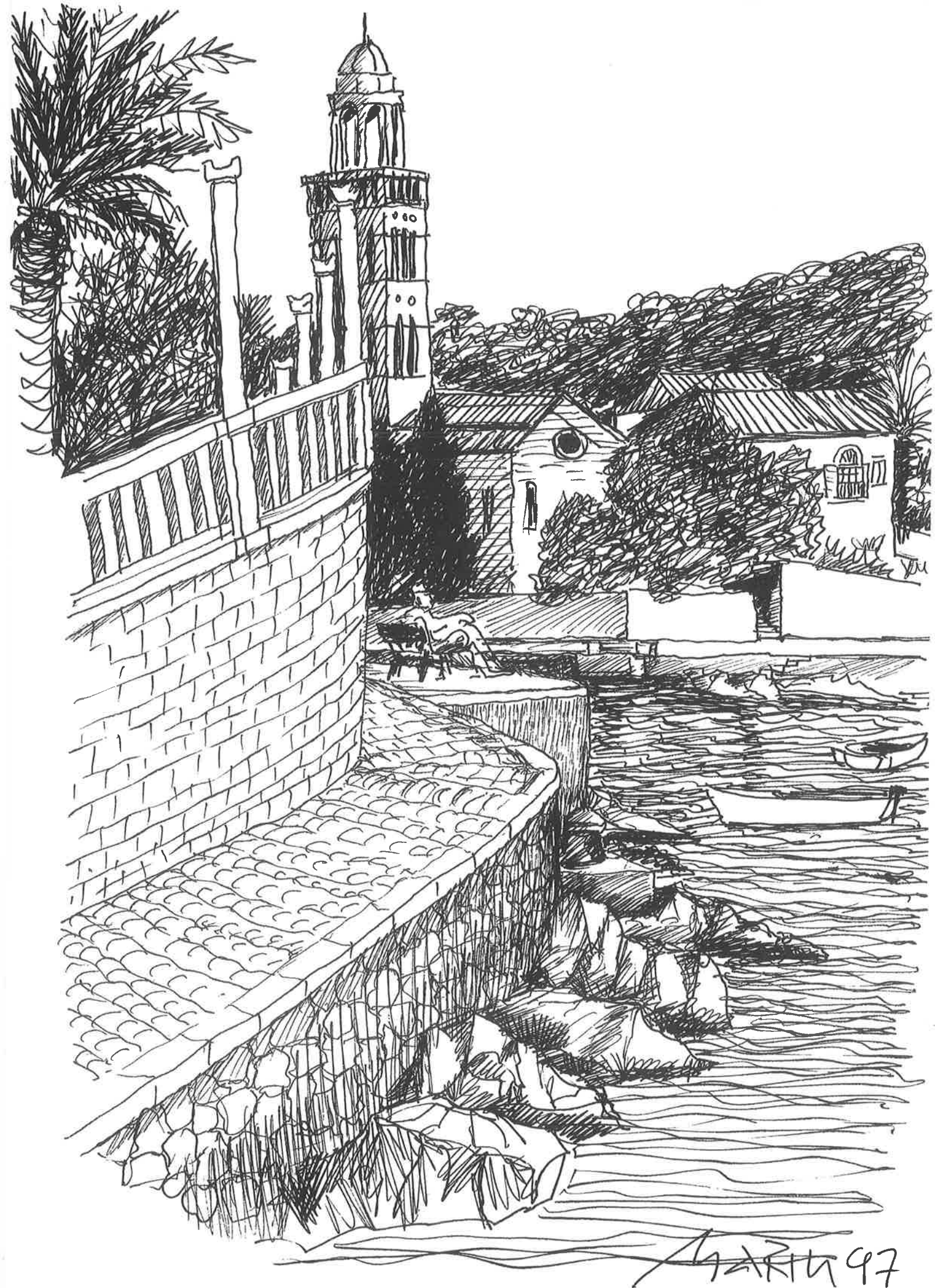
Mi imamo rješenje !!!

Iz Vašeg "maratonskog" filma ćemo izabrati najljepše scene, te montirati film koji zajedno sa naslovima neće trajati dulje od 30-40 minuta.

Tako priredjen film ćete rado pogledati više puta Vi i Vaši poznanici. Takav film možete s ponosom nekome i pokloniti !

Nazovite: Ing. Željko Žigrić Tel.: 06192/31766

Snimanje i montaža video-filmova - Fotografija - Digitalna fotografija

MARTIN 97